

LES SÍL·LABES DEL TEU NOM

Carme Cardona Bartual

Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira

//l'eclèctica //

Segons la Interpol, a l'estat espanyol es resolten el 93 % dels homicidis criminals. És a dir, quasi un de cada deu crims queden impunes: de vegades per sempre. Un crim sense resoldre és una espina clavada per als investigadors d'homicidis. El catàleg històric de casos pendents és llarg: el del dentista Onandía, el de Pilar Pacheco, el de Rosana Maroto o, més recentment, els dels pous de Múrcia, on en un període de sis mesos van trobar quatre cadàvers embolicats amb plàstic, emmordassats i nugats de peus i mans. Cap de les víctimes tenia relació amb les altres, o això és el que se sap fins al moment.

Les víctimes dels crims sense resoldre són com ànimes en pena, entre el món dels vius i dels morts, esperant la redempció, la resolució del cas, la justícia terrenal que pose fi al seu vagareig pel món. De vegades les imagine acompanyant els assassins, vigilant-los, esperant la condemna, obsessionades, inflexibles en el seu desig de venjança.¹

El cas d'Isabel Serra no era un d'aquests, o almenys això vam creure fins que va vindre Daniela Col·lodi al despatx a la recerca de la veritat. Allò es va convertir en el cas de la meua vida, un cas que, com a detectiu, no oblidaria mai.

El seu cos en descomposició havia estat trobat prop de la vivenda de l'assassí, un maníac homicida que havia convertit sa casa en un autèntic museu dels horrors. Jutjat i condemnat, les famílies continuaven plorant els morts, però amb la tranquil·litat

1. Informació extreta de: <https://elpais.com/diario/2003/07/07/espana/1057528812_850215.html>

de saber que el monstre estava engarjolat i que ja no podria fer mal a ningú.

Daniela, però, no ho tenia tan clar; Isabel ens reclamava des de la foscor per a menar-nos fins a la veritat.

Era un dia lluminós i fred d'abril. M'havia alçat abans que eixira el sol i tenia son, però havia d'estar amb els cinc sentits alerta. Vaig ajustar l'objectiu de la càmera. Estava prou lluny per a no ser vista i prou prop per a fotografiar Ramon Garcia, *Ramonet*, de cinquanta anys, fornit, amb panxa, entrades incipients i una hèrnia discal que no li impedia carregar sacs de pòrtland davant de la fàbrica de Neumáticos Asensio. La seua quadrilla estava formada pel fill, que es deia igual que ell i a qui anomenaven Fusteret, per l'ofici i per a distingir-lo de son pare; Vicent Peris, anomenat *Peirolon*, i Pep el Manco. Tots continuaven l'obra que havien iniciat uns dies abans. Segons els informes, Ramon Garcia havia patit un accident a la faena: una bastida defectuosa l'havia fet caure al buit des d'una altura de tres pisos. L'havia atés el seu gendre, que feia guàrdia en Urgències de l'Hospital La Fe. Dues costelles trencades, l'hèrnia discal, cops i morats per totes bandes i ja podia donar gràcies de no haver-se esberlat el cap en la caiguda. Una baixa que s'anava allargant en el temps i una denúncia substanciosa a l'empresa de construcció per a la qual treballava havien posat en marxa els mecanismes d'alerta. L'informe del seu gendre, el doctor Ruiz, anava avalat per radiografies i diferents proves mèdiques.

Ramon Garcia eixia del seu domicili a Paterna en cadira de rodes i sempre acompanyat pel seu fill i un colleró gruixut i mostós per les vores. La pujada a la furgoneta sempre era feixuga i requeria dosis de paciència i compte amb el malalt, que, per miracle, sanava en arribar al terme del polígon industrial Fuente

del Jarro i trobar la seua colla. Cadira de rodes, benes i collaró quedaven arraconats entre paletes, sacs de ciment i grava.

Tenia prou material fotogràfic i enregistraments en vídeos per a demostrar que no només Ramonet estava estafant l'assegurança i la seua empresa, sinó que, a més, el seu gendre s'havia ficat en un bon embolic. Falsificar proves i fer passar plaques de rajos X d'altres pacients per les del seu sogre li podria costar la faena i l'expulsió del cos de medicina. No era el primer metge que veia en aquella situació, però no em deixava de preguntar mai si, després de tants anys d'estudi i sacrificis, pagava la pena jugar-s'ho tot per un feix de bitllets.

La colla de Ramonet va eixir per la tanca de Neumáticos Asensio. Bruts i suats van pujar a la furgoneta blanca amb el logotip en roig «Fusteria Garcia, Paterna» i el telèfon de contacte. Sabia on anaven, així que vaig deixar passar deu minuts abans d'engegar el cotxe i anar a Ca Manoli, un bar rostidor del polígon que oferia els millors entrepans de tota la contornada, o almenys així ho testimoniaven els centenars d'obres que feien parada allí a l'hora de l'esmorzar.

Entre portatovallons metàl·lics, plats de tramussos, olives xafades, cacaús amb corfa, rebentats de Terry i una rifa de pernil i embotits a dos euros el número, vaig inspeccionar el mostrari de menjar disposat en safates metàl·liques protegides per un vidre: blanc i negre, truita de creïlles amb ceba, faves tendres, morro, calamars a la romana, sépia amb salsa verda, xoricets amb sidra. La salivera era real.

—Què vols, guapa? —em va preguntar el cambrer mentre posava una cervesa de litre i un plat de cacaús en una safata.

—*Bocadillo, tortilla* —vaig dir amb un accent britànic assajat mil vegades.

—*Very good! Tortilla, buena, buena* —va dir el cambrer, anant amunt i avall de la barra, preparant la màquina de cafés i servint

begudes als diferents companys que s'acostaven al taulell amb comandes d'aigua, cerveses i entrepans—. Manoli, una de truita per a la llarga! —va cridar a la cuina, on l'ama del local faenejava entre fregidores i xivitos a punt per a ser devorats.

«La llarga», m'havia anomenat el cambrer. Vaig mirar cap a una altra banda, per no contestar-li quatre coses sobre l'educació i el respecte als clients. En una taula prop de la porta, hi havia, ara sí, equipat amb colleró i cadira de rodes, Ramon Garcia, *Ramonet*, amb la seua colla.

El so de les veus s'amplificava pel sostre alt de la sala; encara que em poguera acostar a ells no podria saber el que deien.

—Esmorzar —em va dir el cambrer plantant davant meu un entrepà de truita de creïlles amb ceba llarg com el meu braç.

—*Asmorsar* —vaig repetir separant les síl·labes amb una fonètica més pròxima a l'anglès de Miami que al britànic.

—Mel! —em va dir en un marcat accent saforenc, que denotava que el xicon no era de l'Horta.

Li vaig somriure com a contestació. El meu metre huitanta, la blancor de la meua pell que defugia tot intent de colrar-se al sol mediterrani i els ulls clars jugaven a favor meu en el tòpic de guiri que visita València.

Em vaig situar a tres taules de la colla de Ramonet, que ja anava pels cafés amb Terry i els barrejats. Una cambrera em va substituir el paper de taula rebregat i tacat d'oli per un de nou. Abans que me n'adonara ja tenia un plat de cacaus amb corfa, un altre de tramussos i una botella d'aigua que m'ajudaria a empassar-me l'entrepà que em plantava cara des del plat. Allà en tenia quasi prou per a esmorzar i per a dinar.

En la televisió apareixia en primer pla Bosco de las Heras, el secretari general del Govern de la Generalitat Valenciana, donant la benvinguda als reis que estaven de visita a València, notícia que passava desapercebuda per als parroquians, més

concentrats a esmorzar. Vaig traure el mòbil. Fer una foto o gravar amb ell era el més fàcil del món, la cosa es complicava quan ningú se n'havia d'adonar. Al meu darrere hi havia una paret de manisetes blanques amb rivet blau i flors grogues i, a banda i banda, colles d'obriers i jornalers de les fàbriques descansant i recuperant forces, més pendents de procurar que no els passara l'hora d'entrada a la faena que del que poguera estar fent una clienta ocasional. Vaig alçar el mòbil amb la pantalla cap a mi i un gest de victòria amb l'entrepà en primer pla. Vaig repetir el moviment unes quantes vegades més. Posturejar amb *selfies* estava de moda i no alçava sospites. Ja ho tenia. Per Telegram vaig enviar el vídeo de la colla de Ramonet esmorzant, prop de la porta d'entrada i enfront d'una fàbrica on es llegia perfectament «Guitarras La Española. Fuente del Jarro, Paterna». També vaig enviar la meua foto amb l'entrepà sota l'epígraf «Parada tècnica». Aquesta no s'inclouria en l'informe per a l'assegurança a la qual Ramonet pretenia estafar, però sí que em permetia fer les dents llargues als meus companys d'oficina.

«Ieee, patint!» va ser la contestació més repetida amb la també famosa «No te l'acabaràs tot, bandida!».

La faena allí havia acabat. Vaig agafar la CV-35 en direcció a València. Faltava redactar l'informe de la investigació amb el material fotogràfic i audiovisual corresponent i que el nostre cap, Àngel Custodi, aprovara l'informe. Àngel era un exagent de policia, detectiu mig jubilat i amo de l'agència que duia el seu nom: Àngel Custodi, investigació privada.

Els serveis que oferia eren variats: investigació privada, comercial, laboral, financera i d'arrendaments, així com altres més especials que anaven des de la vigilància fins a la planificació de seguretat, passant per la instal·lació d'equips electrònics, detecció d'escoltes il·legals i xarrades en centres educatius sobre ciberassetjament i seguretat en la xarxa. El nostre fort eren les

estafes a les assegurances que havien proliferat en els últims anys de crisi. Quan l'economia rutlava, els casos es basaven en amants i embolics amorosos. Quan els diners faltaven, els casos sobre infidelitat passaven a un segon pla. Herències no reclamades, escriptures perdudes i vendes de terrenys de sotamà eren més urgents que els plaers de la carn.

No sé en quin moment els pares de Custodi van pensar que posar Àngel al seu fill era una bona idea. Per bé que ara, amb la barba blanca i els cabells que li dibuixaven una ona elegant al front, semblava un sant Pere amb les claus esperant a les portes del cel, no vull imaginar la seua infantesa. Segurament el seu caràcter dur i decidit es va forjar al pati del col·legi més que a la seua faena com a policia i detectiu privat.

Àngel Custodi, investigació privada es troba al carrer de Xàtiva, al centre de València, en un edifici residencial elegant, construït a principi del segle xx. Els baixos ocupen un restaurant de menjar ràpid i una tenda de roba amb moda també de consum ràpid. L'enreixat de la porta, llaurat amb flors i ornaments fruitals d'estil avantguardista, contrasta amb la façana imponent i elegant d'estil neobarroc. La façana té columnes senyoriales rematades per capitells corintis i balcons amb remats vegetals i motius geomètrics que moltes vegades passen desapercebuts entre l'enrenou del carrer de Xàtiva, el brunzit dels cotxes, els edificis de l'Estació del Nord i la plaça de bous, que s'enduen totes les mirades i fotografies de turistes, passejants i curiosos.

L'oficina ocupa la meitat de la tercera planta i és propietat d'Àngel Custodi. Es veu que els seus pares, a més de l'afició pels jocs de paraules, tenien el renyó cobert.

Vaig donar les claus del Citroën Xsara a Albert, informàtic i recepcionista, prim com un fil d'aram, nerviós i de mirada fosca i fugissera com una anguila.

—Li has posat benzina?

—Bona vesprada, Albert.

—Però li has posat benzina? On està el tiquet?

Li'l vaig allargar. El paper estava rebregat de dur-lo a la motxilla. Albert el va mirar com si li estiguera donant una rata morta. El va intentar aplanar amb les mans, en un intent infructuós per llevar-li les arrugues.

—La càmera, on està?

—Encara no he passat les fotos; te la torne després.

Albert feu un gest contrariat i es posà a teclejar immers en la pantalla de l'ordinador.

—Albert, eres l'alegria de l'oficina.

L'home va arrufar les celles sense captar la ironia de les meues paraules. Vaig anar al despatx, el primer a l'esquerra. Teníem dues sales de visita i tres cubicles separats per envans de pladur que feien la funció d'oficina, amb els corresponents escriptoris, ordinadors, arxivadors, papereres i llum natural que acariciava en va les plantes de plàstic que decoraven els diferents racons. Disposàvem d'una sala privada, internet, café gratis i un circuit tancat de càmeres que controlava cada persona que entrava i eixia de l'agència.

Custodi disposava d'una oficina més gran que la meitat del meu pis, amb una paret que semblava un mur de la fama: articles de premsa, reconeixements per la seua tasca com a detectiu, títols acadèmics i alguna foto professional en blanc i negre amb la pell més llisa que l'original actual. També tenia una prestatgeria farcida de llibres legislatius i la col·lecció completa de novel·les de la detectiva Kinsey Milhome, «Abecedari del crim», de Sue Grafton, a excepció de la lletra 'Z', que havia quedat sense escriure per la mort de l'autora. Un escriptori d'estil Lluís XV decoratiu, però poc pràctic, rematava l'ambient noble i amb classe que desprenia el despatx.

Vaig descarregar les imatges de la càmera a l'ordinador. Tenia el que em quedava de matí per a acabar l'informe. De vesprada començaria a treballar amb Rafa Ramos, el meu company, en un cas de venda d'escriptures suposadament fraudulentos.

—Lola, Custodi, al seu despatx —em va dir Albert traient el cap per la porta.

—Sí, ara hi vaig.

Albert se'm va quedar mirant amb un gest de fastic als llavis. Vaig repassar l'estat de la meua indumentària: sabates esportives blanques, texans i dessuadora grisa llisa. Per fortuna no m'havia tacat amb l'entrepà de l'esmorzar. Va arrufar el nas. Devia haver xafat algun excrement dels molts que poblaven les voreres de València i que els amos incívics no arreplegaven? Em vaig mirar la sola de les sabates, que, a banda de la brutícia normal, no guardaven cap altra sorpresa olorosa.

—Què?

Albert va assenyalar-me els cabells fent un gest nerviós amb la mà, va girar els ulls en blanc i se'n va anar.

El meu cap tenia el mateix aspecte que la gespa tallada per un jardiner boig. Un desastre capil·lar que em recordava les nines trasquilades de la meua infantesa. Aquelles que amb tota la innocència del món, i en un rampell artístic, passaven per una sessió de perruqueria improvisada. No passava res, els cabells creixien, pensava innocent, però no, els de les nines no ho feien, ja foren d'Onil, ja foren de països més llunyans. Una bogeria així només es podia fer per amor o, en el meu cas, per falta d'aquest.

Em vaig despertar amb la ressaca del sexe i la xafogor de Gandia al juliol. Aquell va ser l'últim dia que vaig veure Jona. Aní al quarto de bany. Mentre orinava vaig veure la seua maquineteta

de tallar els cabells sobre la prestatgeria de plàstic. No n'havia utilitzat una mai, no sabia ni que tenia diferents llargàries. Mig endormiscada i enduta per un esperit simbòlic de ruptura em vaig passar la maquineta pels cabells. Quan Jona em va veure, només em va poder dir: «Estàs com una puta cabra». Li vaig dir que tenia calor, cosa que ell i jo sabíem que era mentida. Vam desdejunar-nos en silenci en un dels molts locals que hi ha a la vora de la platja Nord. A l'estació de tren el vaig mirar als ulls. Tenia les pestanyes espesses i negres, llargues al final de l'ull, que li donaven a la mirada un aspecte ametlat.

—M'hauries de demanar perdó.

Em va mirar contrariat, va alçar els braços cap a mi, a la vegada que em mostrava els palmells, esperant una resposta.

—Per dir-me que m'estimes, quan tu, d'això, no en saps.

Li vaig fer un bes als llavis que no va obtindre resposta i vaig pujar al tren. El viatge de tornada a València fou una lluita entre saber que havia fet el correcte i la necessitat punyent de la seua pell.

Custodi ja havia vist els meus cabells i havia fet el comentari pertinent, seguit dels comentaris dels altres membres de l'equip, que fent ús de la imaginació i l'enginy valencià van trobar comparacions més o menys divertides. Alguna cosa passava i Albert no me l'havia volguda dir. Vaig obrir l'últim calaix de l'arxivador i vaig traure amb compte un cap de suro amb una perruca. Una mitja cabellera de pèl natural i fosc com la nit. M'havia costat quasi el sou d'un mes, una inversió a la qual li havia tret profit en diferents ocasions, encara que ocultar els desamors safo-rencs en forma de cabells mal tallats no havia sigut la seua finalitat. Em vaig col·locar la perruca. Era un tòpic que els detectius ens disfressàvem; en canvi, no ho era que amb una gorra, una

bufanda posada d'una manera determinada, una perruca o, fins i tot, amb les paraules adequades dites per l'interfon d'un edifici privat, ens podíem colar i passar desapercebuts com un element més del paisatge.

Custodi va posar una carpeta davant meu.

—Ho recordes?

Vaig donar una ullada: eren articles de diari, tant nacionals com internacionals, alguns retallats, altres impresos d'internet. Els vaig posar l'un al costat de l'altre sobre la taula del despatx: «Ja en són vint, els cossos trobats a la Casa dels Horrors», «Així és la Casa dels Horrors on l'assassí de la Pea matava les seues víctimes», «Cadena perpetua, sentència històrica para el asesino de la Pea».

—Com poder oblidar-ho?

Rodrigo Muñoz Requejo, cinquanta-dos anys, natural de Bugarra. De dia treballava com a carter a Vilamarxant i en les estones lliures col·leccionava segells, anava al cinema i torturava i matava dones de qualsevol edat i condició. El Monstre de la Pea, batejat així per la premsa pel lloc on havien trobat els cossos de les seues víctimes, el xalet on vivia, situat al paratge natural de la Pea, a la comarca del Camp de Túria. Després de les xiquetes d'Alcàsser, aquest havia sigut un dels casos més mediàtics de l'estat espanyol.

Vaig repassar els articles: un dels fulls era un cartell de persones desaparegudes, el d'Isabel Serra. Jove, de cabells llargs i negres, mirava fixament la càmera amb uns ulls grans, profunds i perfilats. Dues arracades circulars de plata li emmarcaven el rostre. Duia un jersei fi de color blanc amb la serigrafia d'un drac xinès en color roig i una jaqueta negra tipus *bomber*. Li vaig passar el cartell a Custodi.

—Aquesta xica era del meu poble.

—La coneixies?

—Sé qui és la família. La seua germana major, Rosa Serra, venia amb mi a l'institut, vam coincidir un parell de cursos i a Isabel la coneixia de vista, tot i que quan va passar tot, feia temps que no l'havia vista. Allò va caure com una bomba al poble. Va ser molt fort tot el que va passar. Ausades que se'n va parlar, imagina't.

Custodi es va recolzar sobre la taula. Duia una camisa blanca lleugerament descordada que deixava entreveure una pell colrada en contrast amb els cabells i la barba blancs. Uns botons blaus de puny en forma circular donaven un toc de color a la sobrietat de la camisa.

—Volen investigar de nou la desaparició d'Isabel Serra. —La veu era pausada. Coneixia aquella mirada, estava avaluant l'impacte de les seues paraules.

Em vaig quedar parada al seient, no m'esperava aquella notícia. Isabel Serra havia desaparegut un 20 d'abril de feia nou anys. Dos mesos després van trobar el cos en descomposició en una caseta abandonada, prop del xalet del seu assassí, el Monstre de la Pea. Les notícies van dir que el cadàver estava en un estat tan lamentable que l'havien identificat per les dents; odontologia forense, se'n deia.

—Aquest cas em sembla fascinant, ja saps, des d'un punt de vista professional. —Custodi va assentir, sabia de què li parlava. — Però ja està resolt, van atrapar l'assassí, està tancat a Fontcalent.

—Requejo va morir fa dues setmanes a la presó. Se'l trobaren dessagnat al llit —va dir Custodi, assenyalant la imatge en blanc i negre de l'assassí en uns dels retalls de diari.

—Sí, ho sé, vaig veure les notícies. Es va esgarrar els canells amb una forqueta fins a destrossar-se les venes. Com sempre, la premsa no estalvia detalls, i si són macabres, millor.

—Això ha passat sempre, no és nou d'ara. Teníem el diari *El Caso* amb els crims de Puerto Hurraco i la sèrie de Chicho Ibáñez Serrador *Historias para no dormir*. Som tafaners de mena.

Vaig somriure lleument. Els meus referents culturals eren una mica més actuals que els de Custodi. Jo soc la generació que havia crescut amb tota la saga nord-americana de *CSI*, primer Las Vegas amb Grissom, culte i pausat; després, Miami, amb Horatio Caine, colltort i pèl-roig, i per últim Nova York. Em fascinaven els casos que Antena 3 repetia en bucle, però el meu estómac sensible i l'aprensió per la sang feren que el meu camí es decantara per la criminologia... i no per la patologia forense.

—Què ha canviat, a banda de la mort del malparit de Requejo?

Custodi va posar les mans sobre la taula de fusta fosca i em va mirar als ulls.

—Han sol·licitat investigar la desaparició d'Isabel Serra, l'última víctima— va dir Custodi mirant-me fixament.

No vaig poder evitar posar-me les mans al pit i obrir la boca en un gest de sorpresa. Aquell era un cas tancat. L'assassí no només ja havia sigut jutjat, sinó que ara, a més, devia estar a l'infern o allà on anaren les males ànimes. Vaig agafar el full de cerca de persones desaparegudes. Si continuara viva, Isabel hauria fet trenta-set anys aquella mateixa setmana. Vaig assentir. Custodi va despenjar el telèfon.

—Albert, que passe Daniela Col·lodi, gràcies. —Custodi em va mirar als ulls.— Diu que Requejo no la va matar.

Amb aquella frase començava el cas que ho va canviar tot.